

Kajaanin kaupunki

Kajaanin kaupungin perusopetukseen val- mistavan opetuksen opetussuunnitelma

PAIKALLISESTI PÄÄTETTÄVÄT ASIAT 1.8.2026
LUONNOS

Sisällys

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat.....	3
Paikallinen tarkennus.....	3
3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	3
3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa	3
Paikallinen tarkennus.....	3
3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	4
3.2.1 Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus	4
Paikallinen tarkennus.....	4
Oppilaan oma äidinkieli 3.2.2 Oppilaan oman äidinkielen tukeminen	4
Paikallinen tarkennus.....	4
3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	5
Paikallinen tarkennus.....	5
4 Toimintakulttuuri	6
4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat.....	6
Paikallinen tarkennus.....	6
4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....	6
Paikallinen tarkennus.....	6
5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	6
Paikallinen tarkennus.....	6
6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki.....	6
Paikallinen tarkennus.....	6
6.1 Opetuksen eriyttäminen	7
Paikallinen tarkennus.....	7
6.2 Kodin ja koulun yhteistyö.....	7
Paikallinen tarkennus.....	7
6.3 Opiskeluhoolto	7
Paikallinen tarkennus.....	7
6.4 Oppilaanohjaus.....	8
Paikallinen tarkennus.....	8
6.5 Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista	8
Paikallinen tarkennus.....	8
7 Oppilaan arviointi	8
Paikallinen tarkennus.....	8

8 Todistukset.....	9
Paikallinen tarkennus.....	9
9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana.....	9
Paikallinen tarkennus.....	9

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Paikallinen tarkennus

Kajaanin kaupungin perusopetuksessa valmistavan opetuksen laajuus on 6–10-vuotiailla 24 tuntia viikossa ja tätä vanhemmilla oppilailla 27 tuntia viikossa. Näillä viikkotuntimäärillä täyttyy vuosittainen vähimmäistuntimäärä. Valmistavaa opetusta annetaan ulkomaalaistaustaisille oppilaille, jotka eivät ole syntyneet Suomessa.

Kajaanissa valmistavaa opetusta toteutetaan ryhmämuotoisena ja/tai inklusiivisesti. Kajaanin kaupungin sivistyslautakunnan päätöksen (29.11.2023) mukaan valmistavassa opetuksessa ryhmämuotoisen valmistavan opetuksen ryhmäkokoo on enintään 10 oppilasta.

Kajaanissa oppilasta valmistetaan siirtymään perusopetukseen integrointien avulla. Integroinnit toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä. Valmistavan opetuksen tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito peruskielitaito (A2.0). Kielitaidon kehittyminen jatkuu perusopetuksessa. Sujuvan siirtymän tukena perusopetuksessa toimivat tukiluokat ja perusopetuksessa valmistavan opetuksen lisäopetusta antava opettaja.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Ei paikallista tarkennusta.

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- tai perusopetuksen kanssa

Paikallinen tarkennus

Kajaanin kaupungin valmistavassa opetuksessa oppilaan koulunkäyntitaidot, suomen kielen taidon taso ja luku- ja kirjoitustaito ovat keskeisiä tekijöitä, jotka edellyttävät eriyttämistä oppilasryhmässä. Lisäksi matemaattisen osaamisen vahvistaminen on keskeistä.

Valmistavan opetuksen oppilaat ovat osana kouluyhteisöä ja koulun tulee integroida heitä asteittain perusopetuksen ryhmiin. Valmistavassa opetuksessa olevan oppilaan integrointi perusopetuksen ryhmiin tukee hänen kotoutumistaan, suomen kielen oppimistaan ja oppiaineiden sisältöjen omaksumista. Integraation onnistumisen kannalta valmistavan opetuksen opettajan ja perusopetuksen opettajan tiivis yhteistyö on välttämätöntä. Oppilaalle olisi hyvä määrittää

lähikoulun kotiluokka perusopetuksessa mahdollisimman pian oppilaan aloitettua valmistavassa opetuksessa.

Integrointi voidaan aloittaa esimerkiksi taito- ja taideaineissa tai esimerkiksi vieraassa kielessä oppilaan edellytysten ja aikaisempien opintojen perusteella ja sitä laajennetaan muihin oppiaineisiin oppilaan opinto-ohjelman mukaisesti. Taito- ja taideaineilla on suuri merkitys oppilaan itsetunnon ja motivaation kannalta, koska niiden yhteydessä oppilas voi näyttää osaamistaan, vaikka hänen kielitaitonsa olisi vielä rajallinen tai muiden oppiaineiden hallinta olisi heikkoa. Oppilaan etenemisestä integroitavissa oppiaineissa keskustellaan säännöllisesti oppilasta opettavien opettajien kesken.

Vastuu integraation toteutumisesta on viime kädessä koulun rehtorilla. Integraatiossa edetään suunnitelmallisesti ja tarkoituksenmukaisesti, kuitenkin kiirehtimättä. Mikäli oppilaalla on edellytyksiä, hän voi jo valmistavan opetuksen aikana suorittaa osittain tai kokonaan perusopetuksen oppiaineiden oppimääriä. Erityisesti tämä huomioidaan silloin, kun valmistavan ryhmän oppilas siirtyy suoraan peruskoulun 8. tai 9. luokalle. Valmistavan opetuksen loppuvaiheessa päätetään tuleva luokka ja sopivat opetusryhmät sekä mahdollinen tukiluokan tuki yhdessä rehtorin ja/tai hänen valtuuttamansa henkilön (apulaisrehtorin/vararehtorin) kanssa tarkistetaan oppilaalle sopiva luokkataso ja oppimisen tuki.

Kajaanissa esiopetuksessa oleville 6-vuotiaille järjestetään esiopetuksen opetussuunnitelman mukaista opetusta varhaiskasvatuksen järjestämässä esiopetusryhmissä. Esiopetuksen aikana kartoitetaan oppilaan kielitaidontaso. Esiopetusvuoden lopussa päätetään moniammatillisessa yhteistyöryhmässä yhdessä huoltajan kanssa, meneekö hän oppilas suoraan perusopetuksen luokkaan vai valmistavan opetuksen ryhmään, inklusiiviseen vai ryhmämuotoiseen valmistavaan opetukseen.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.2.1 Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Paikallinen tarkennus

Kajaanin kaupungin perusopetukseen valmistavassa opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulunkäyntitausta ja opiskelutaidot opetuksen tavoitteita ja sisältöjä suunniteltaessa. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita.

~~Oppilaan oma äidinkieli~~ 3.2.2 Oppilaan oman äidinkielen tukeminen

Paikallinen tarkennus

Kajaanin kaupungin perusopetuksessa oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan kaksi oppituntia viikossa. Mikäli lukukauden alussa on vähintään 4 oppilasta kieliryhmää kohden ja ryhmälle on sopiva opettaja, opetus voidaan järjestää: Oman äidinkielen opetukseen on oma

opetussuunnitelma. Opetusta järjestetään, kun opetusryhmässä on vähintään neljä oppilasta ja löytyy sopiva opettaja. Saamen ja romanikielen ryhmissä minimi ryhmäkoko on kaksi oppilasta. Oppilaan oman äidinkielen taito tukee suomen kielen oppimista sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tämän vuoksi oman äidinkielen opetuksella on keskeinen merkitys oppilaan kokonaiskielitaidon kehittymisessä. Oman äidinkielen opetukseen voivat osallistua perusopetuksen oppilaat sekä iValo –oppilaat.

Huoltajia tiedotetaan oman äidinkielen opetuksen merkityksestä ja saatavuudesta Wilman kautta sekä oppilaspalavereissa. Tiedottaminen aloitetaan jo valmistavan opetuksen aikana, ja se jatkuu oppilaan siirtyessä yleisopetukseen. Jos oppilas ei siirtymävaiheessa osallistu oman äidinkielen opetukseen, mahdollisuudesta tiedotetaan myöhemminkin Wilman kautta ja oppilaspalavereiden yhteydessä.

Opetus voidaan järjestää muualla kuin oppilaan omassa koulussa. Huoltaja vastaa mahdollisista kuljetuksista. Opetus on maksutonta ja vapaaehtoista. Ilmoittautuminen järjestetään vuosittain keväällä, ja kieli- ja kulttuurikoordinaattorit tiedottavat kouluja ilmoittautumisajoista ja -käytännöistä. Opetukseen sitoudutaan koko lukuvuodeksi. Oppilas saa osallistua lukuvuoden aikana yhden oman äidinkielen opiskeluun.

Yhteistyötä oman äidinkielen opettajan kanssa vahvistetaan esimerkiksi Wilma-merkinnöillä, yhteisillä tapaamisilla ja oppilaspalavereissa. Oman äidinkielen opettajat ovat osa kouluyhteisöä, vaikka opetus järjestetään usein koulupäivän ulkopuolella. Lukuvuoden päätteeksi oppilas saa erillisen arvioinnin ja se annetaan lukuvuositolustuksen liitteenä. Oman äidinkielen opetuksesta ei tule virallista arvosanaa peruskoulun päättötodistukseen.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Paikallinen tarkennus

Uuden oppilaan aloittaessa valmistavan opetuksen ryhmässä, varataan aikaa oppilaan taitotason selvittämiseksi eri oppiaineissa. On huomioitava, että hän voi olla eri tasolla eri oppiaineissa. Esimerkiksi matematiikassa integroituminen perusopetukseen voidaan joidenkin oppilaiden kohdalla toteuttaa melko varhain, koska matematiikan oma rakenne ja käsitteistö auttavat häntä seuraamaan opetusta, vaikka suomen kielen oppiminen olisi vasta alussa. Taito- ja taideaineiden opetus valmistavassa opetuksessa ovat toiminnallisia ja konkreettisia ja siten tukevat myös suomen kielen ja muiden oppiaineiden oppimista. Vaikka valmistavan opetuksen oppilaat olisivat integroituna muihin ryhmiin taito- ja taideaineiden tunneilla, on tärkeää, että myös valmistavassa ryhmässä pidetään jatkuvasti näitä oppitunteja. Esimerkiksi musiikki on erittäin keskeinen opittaessa suomen kielen sanojen rakentumista ja kielen rytmiä.

4 Toimintakulttuuri

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Paikallinen tarkennus

Kajaanin kaupungin valmistavassa opetuksessa painotetaan yhteistyötä valmistavan opetuksen opettajan ja perusopetuksen opettajien välillä. Yhteistyö korostuu, mitä vaativampia sisältöjä ja käsitteitä opiskellaan.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Paikallinen tarkennus

Valmistavan luokan oppilaat osallistuvat koulun omiin tapahtumiin aktiivisesti. Koulun olemassa olevia koulun ulkopuolisia yhteistyötahoja hyödynnetään opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa: ohjataan harrastuksiin, käydään kirjastossa ja tehdään retkiä mahdollisuuksien mukaan. Valmistavan luokan oppilaat osallistuvat koulujen järjestämiin 2. asteen tutustumispäiviin. Koska valmistavan luokan oppilaat eivät saa valmistavan luokan opetusta välttämättä lähikouluun, on hyvä jollakin tavalla huomioida opetuksessa myös oppilaan kodin lähettyvillä olevat tapahtumat ja toimijat kotoutumisen edistämiseksi.

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Paikallinen tarkennus

Kajaanin kaupungin perusopetuksessa valmistavan opetuksen oppilaan opinto-ohjelma laaditaan kaupungin yhteiselle sähköiselle lomakkeelle ja se tulee tehdä jokaiselle valmistavan ryhmän oppilaalle noin kahden kuukauden kuluttua opetuksen alkamisesta. Lomaketta täydennetään valmistavan opetuksen aikana. Huoltajan suostumuksella opinto-ohjelma siirretään perusopetukseen oppilaan mukana.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Paikallinen tarkennus

Koko koulu yhteisön tulee työskennellä sen eteen, että valmistavan oppilaat osallistetaan kaikkeen koulun toimintaan yhdenvertaisesti. Koulussa oppilaiden välillä tulee olla vuorovaikutustilanteita, joissa voidaan luontevasti edistää hyviä väestösuhteita. Samalla tavalla koko koulun henkilökunnalla ja muilla koulun oppilailla tulee olla valmiuksia hyvien väestösuhteiden edistämiseen.

Ennaltaehkäisevästi rasismia ja sen ilmenemismuotoja on hyvä käsitellä vuosittain kaikenikäisten oppilaiden kanssa oppitunneilla ja pohtia sitä, miten rasismia voi tunnistaa ja miten siihen tulee puuttua. Kouluilla voidaan esimerkiksi huomioida rasisminvastainen viikko.

Mahdolliseen koulukiusaamiseen tulee aina puuttua välittömästi.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Paikallinen tarkennus

Kajaanissa opetusta eriytetään monin eri tavoin, esimerkiksi sisältöjen valinnalla, vaihtelevilla työtavoilla ja opetusmenetelmillä sekä opetusjärjestelyiden avulla mm. integrointi perusopetuksen ryhmiin. Jokaiselle oppilaalle pyritään takaamaan riittävästi haasteita ja onnistumisen kokemuksia. Oppilaille tulee aina olla myös yhteisiä oppimistehtäviä sekä sosiaalisuuteen ohjaavia kokemuksia toisten oppilaiden kanssa.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Paikallinen tarkennus

Kajaanin kaupungin valmistavassa opetuksessa järjestetään vanhempaintapaamisia 2–3 kertaa valmistavan opetuksen aikana. Ensimmäisen tapaamisen tulisi olla noin kahden kuukauden kuluessa oppilaan koulunkäynnin alkamisesta. Oppilaan siirtopalaveriin kutsutaan aina huoltaja mukaan. Tulkin käyttö on välttämätöntä kaikissa tilanteissa, missä asia sitä vaatii. Vaikka huoltajan suomen kielen taito olisi kehittynyt, hän ei välttämättä hallitse pedagogista käsitteistöä.

Koulun tulee huomioida huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä yhdenvertaisuus ja positiivinen erityiskohtelu. Huoltajien tiedottamisessa Wilman käytön rinnalla on oltava tarvittaessa käytössä myös tulosteet ja luku- ja kirjoitustaidottomien huoltajien kohdalla tulee sopia huoltajien kanssa parhaat käytännöt tiedon saavutettavuudessa.

6.3 Opiskeluhoolto

Paikallinen tarkennus

Kajaanissa valmistavan opetuksen oppilaille on turvattu ~~oppilashuollon~~ opiskeluhoillon palvelut. Valmistavan opetuksen oppilaiden hyvinvoinnin ja toimivan ~~oppilashuollon~~ opiskeluhoillon kannalta on tärkeää tehdä yhteistyötä kansainvälisten palveluiden sekä hyvinvointialueen kanssa. Eri kieli- ja kulttuurisuustaitojen osaaminen on tärkeää myös ~~oppilashuollossa~~ opiskeluhoollissa. Uudenlaisten ja mahdollisesti muuttuvien tilanteiden myötä toimintatapojen tulee olla joustavia.

6.4 Oppilaanohjaus

Paikallinen tarkennus

Kajaanin kaupungissa oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen järjestetään siirtopalaveri. Palaveriin osallistuvat mahdollisuuksien mukaan oppilaan ja huoltajan lisäksi esimerkiksi valmistavan opetuksen opettaja, vastaanottava luokanopettaja/luokanvalvoja, opinto-ohjaaja, tukiluokan opettaja, erityisopettaja, apulaisrehtori/rehtori ja kieli- ja kulttuurikoordinaattorit.

Valmistavan opetuksen oppilaille järjestetään oppilaanohjausta. Oppilaanohjauksen ammattilaisten on hyvä olla mukana miettimässä jatko-opintovaihtoehtoja erityisesti niille oppilaille, jotka tulevat Suomeen perusopetuksen loppuvaiheessa. Tässä nivelvaiheessa tiivis yhteistyö toisen asteen toimijoihin ja aikuisten perusopetuksen kanssa on välttämätöntä parhaan mahdollisen jatko-opintopaikan löytämiseksi oppilaalle.

Kaikissa oppilaanohjaukseen liittyvissä asioissa käytetään tarvittaessa tulkkausta.

6.5 Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Paikallinen tarkennus

Kajaanissa on erilliset ohjeet kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Ohjeet löytyvät opettajille Wilman pdf-lomakkeista.

7 Oppilaan arviointi

Paikallinen tarkennus

Oppilaalle tulee antaa säännöllisesti suullista palautetta kielitaidon eri osa-alueiden kehittymisestä valmistavan opetuksen aikana. Palautteen tulee olla kannustavaa ja oppimista motivoivaa.

Kajaanin kaupungissa on käytössä opinto-ohjelmalomake, johon merkitään integroitavien oppiaineiden opetuksen laajuus, sisältö ja mahdollinen arviointi. **Opinto-ohjelmaa täytetään koko valmistavan opetuksen ajan. Opinto-ohjelman tehtävänä on kuvata oppilaan edistymistä ja kielitaidon sekä osaamisen kehittymistä. Valmistavan opetuksen päättyessä valmistavan opetuksen opettaja järjestää siirtopalaverin, jossa opinto-ohjelma siirretään huoltajan luvalla perusopetuksen vastaanottavalle opettajalle.**

8 Todistukset

Paikallinen tarkennus

Kajaanin kaupungin valmistavan opetuksen päätteeksi oppilas saa osallistumistodistuksen, jonka valmistavan opetuksen opettaja täyttää Wilmassa. [Valmistavan opetuksen opettaja allekirjoittaa osallistumistodistuksen.](#)

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Paikallinen tarkennus

Mikäli oppilaalla on edellytyksiä, hän voi jo valmistavan opetuksen aikana suorittaa osittain tai kokonaan perusopetuksen oppiaineiden oppimääriä. Erityisesti tämä huomioidaan silloin, kun valmistavan ryhmän oppilas siirtyy suoraan peruskoulun 8. tai 9. luokalle. [Kajaanissa oppilaalla on mahdollisuus valmistavan opetuksen aikana perusopetukseen integroituna suorittaa vuosiluokan koko oppimäärä oppiaineittain osallistumalla erityiseen tutkintoon. Tällöin oppilas saa erityisen tutkinnon todistuksen.](#)
